

Armas härra Rajamaa:

Kuigi kõhklete "Haridusministeeriumi metoodilise sektori tööst" ülevaate saamise vajaduses, saadan siiski Teile selle, sest ikkagi ainult ülevaate lugemisel saab selle üle otsustada, kuivõrd aitab ta J.Käisi tegevust valgustada. Ülevaate koostamise ajal oli ta metoodilise sektori juhataja, kes ühes sellega suunas sektori tegevust ja andis tegevusele ilme. On raske ütelda, kuidas täpsemalt töö nende vahel oli jaotatud ja mis ülevaate järgi J.Käisi töösse kuulus. Kui seda püüda piiritleda, saab seda siiski ainult suurtes joontes teha ja piirialad jäävad ikkagi ebakindlateks. Teravamad piirjoont aitaks muidugi A. Aret tõmmata, aga mul pole kahjuks käepärast tema aadressi. Vajaduse puhul selle muidugi saaks, kuid see võtab aega. Peaks Teil vajadus olema J.Käisi osa kindlakstegemisel, siis palun kirjutada, vhest ehk saab siingi midagi ära teha.

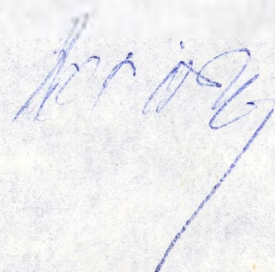
Kui töö on valmis, siis ärge viivitage avaldamisega ja ärge oodake seni, kui kõik selleaegsed tegelased on kadunud. Nüüdki on õpetajaist jäänud mõned üksikud, õpilasi loomulikult on veel palju. Kui oodata nende kadumiseni, saate ühe opus posthumumi. Kellele? Teosel on eriline väärtus, kui seda kirjutab inimene, kes käsitletavat isiklikult tundis, tema töötas ja kokku pautus. Ükski kirjasõna ei suuda seda elavat materjali asendada. Et jääb lahtiseid otsi, on paratamatu. Ärge oodake seni, kui kõik need saab kinni siduda. Juba seni on selgunud, et pole võimalik nii mõnessegi ilmselt lihtsasse küsimusse selgust tuua. Muidugi on kahju, et käsikirjaline pärand on jäänud kasutamata. Aastaid tagasi oli siin Peep Koort ja temale tehti tema sõnade järgi sellest mõningad koopiad. On need ka Teil kasutada olnud. P. Koort on nähtavasti tolleaegsele kavatsusele käega löönud, mis on täiesti arusaadav, sest tal nähtavasti puuduvad eeldused selleks ja tema töö suundus teisale, mis J.K. tegevusega väga lõdvalt seotud. Nii, jätke ka teistele midagi teha! Avaldage oma töö tulemused!

Parimate tervitustega Teile, abikaasale ja nooremale sugupõlvele meilt mõlemilt

Teie

Tallinn, 18.4.74

Gagarini 9-8

Haridusministeeriumi metoodilise sektori tööst

Hariduse RK metoodilise sektori esimeseks suuremaks ülesandeks oli üldhariduslike koolide tunnitabeli ja õppekavade koostamine. Tööd sel alal alustati juba 1944.a.novembris. Sellest võttis osa rida paremaid õpetajaid HRK metoodilise nõukogu ainekomisjoni liikmeina.

Õppeplaani ja õppekavade koostamisel lähtuti põhimõttest, et keskkooli esimene aste (I-VII klass) peab andma tervikulise teadmiste ringi, kuna VIII kuni XI klass moodustab teise kontsentri. Niihasti tunnitabeli (õppeplaani) kui ka õppekavade koostamisel taotleti võimalikult ühtlust ENSV ja VNFSV mittevenekeelsete koolide töökorralduses. Täielik ühtlustamine ei osutunud võimalikuks, sest VNFSV koolides ei moodusta I-VII klass tervikulist kontsentrit. Peale selle on ENSV koolides suurem tundide arv laulmises, joonistamises, tööõpetuses. Tunnitabel ja õppekavad olid arutusel HRK kolleegiumis 28. juulil 1945.a. Õppekavad antu trükki 6. augustil. Mitmesugustel põhjustel trükkimine viibis, nii et suurem osa õppekavast ilmus trükist oktoobris-novembris, ajaloo ja kirjandusõpetuse õppekava aga veebruaris s.a.

Teiseks väga ulatuslikuks ülesandeks metoodilise sektori töös oli õpperaamatute ettevalmistamine trükiks ja nende trükkimise jälgimine. Õpperaamatute toodang 1945.a. oli suur. Nimelt ilmus 103 raamatut üldtiraaziga 1 041 700 eks. Metoodilisel sektoril tuli teha eriti suurt tööd õpikute käsikirjade sisulisel ja keelelisel redigeerimisel. Kuigi käsikirjad vaadatakse läbi arvustaja ja vastutava toimetaja poolt, vajavad nad siiski veel tõsist korrigeerimist ning silumist, enne kui neist saavad täisväärtuslikud raamatud nõukogude koolile.

Peale õpikute on metoodiline sektor hoolitsenud ka populaarpedaagiliku kirjanduse soetamise eest, ette valmistades 6 käsikirja. Neist on ilmunud: "Uute taimede loojad" (Mitšurin ja Lössenko), "Teaduse sangarid ja märtrid" (A. Derkova) ja "Füüsika igapäevases elus" (Joh. Käis).

K.D. Ušinski 75. surmaaasta tähistamise puhul on koostatud, tõlgitud ja trükki antud Ušinski tööde valikkogu (ilm. 1946.a. jaan.) Samuti on hangitud ja trükiks ette valmistatud rida artikleid K.D. Ušinski ja Joh. Käisist (tema 60-nda sünnipäeva puhul).

Lähedases ühenduses metoodilise sektoriga töötab metoodiline nõu-

kogu. Viimane on asutatud hariduse rahvakomissari käskkirjaga 15. juunil 1945. Tema ülesandeks on üldhariduslike koolide õppeplaanide ja õppekavade arutamine, uute õpperaamatute käsikirjade läbivaatamine ja metoodiliste põhimõtete kaalumine. Nõukogu koosneb presiidiumist ja ainekomisjonidest. Viimaseid on lo. Ainekomisjonid on kaasa töötanud õppekavade koostamisel, arutanud õpikute koostamise küsimusi, soovitanud sobivaid autoreid ja üles seadnud metoodilisi nõudeid õpikute koostamise kohta, mida on püütud ka arvestada. Käesoleval ajal on ainekomisjonide ülesandeks õppekavade seletuskirjade koostamine ja vajalike muudatuste selgitamine õppekavades 1946/47. õppeaastaks.

Metoodilise sektori laialdaseks tööpõlluks on ka kogu metoodilise töö edendamine vabariigis, metoodiliste asutuste ellukutsumine ja nende tegevuse juhtimine. Metoodilises sektoris on koostatud projektid vastavate põhimääruste kohta ja korraldatud nende kinnitamine. Nii on ellu kutsutud vabariiklik õpetajate täiendusinstituut 14 kabinetiga, maakondlikud pedagoogilised kabinetid (igas maakonnas) ja kohalikud metoodilised ringid (millede arv praegu on üle 150). Samuti on antud näpunäiteid metoodilise töö korraldamiseks koolides enestes. Metoodilistele kabinettidele ja metoodilistele ringidele koostati näidistöökavu.

Metoodiline sektor on osa võtnud mitmete määruste ja juhendite väljatöötamisest. Nii näit. on koostatud küpsuseksamite määrus, kontrollleksamite ja klassikursuse lõpetamise määrus, lastevanemate komitee põhimäärus jm.

Peale selle on metoodilise sektori kaasabil koostatud hulk juhendeid tähtpäevade pühitsemise ja koolitöö korraldamise kohta.

Kaasa on aidatud mitmesuguste töökvade koostamisel. Õpetajate abistamiseks tegelikus koolitöös on koostatud ja avaldatud rida metoodilisi kirju, nagu tööst õpilasreeglite alal (sari kirjutusi), eksameist, kooli uueks õppeaastaks valmistamisest, kooli õppeaasta töö kokkuvõttest, organisatoorsest küsimustest õppeaasta algusel koolis, tööst liitklassides, plaanimisest koolitöös, kuidas õpetusega kindlaid teadmisi ja oskusi saavutada, metoodiliste ringide töö korraldamisest jm.

Alates 1944. a. sügisest on metoodilise sektori ülesandeks olnud ringhäälingule õpetajate ja lastevanemate saadeteks ettekannete hankimine. Nendes saadetes on püütud anda praktilisi näpunäiteid kasvatusaktuaalsemates küsimustes. Neis saadetes on esinenud HRK töötajaid, õpetajaid, lasteaednikke. Suur osa nendest saadetest on ilmunud "Nõukogude Õpetajas" ja seega kõigile tehtud kättesaadavaks.

Aktuaalsete kooli- ja kasvatusküsimuste selgitamiseks on sektori töötajad sõna võtnud ka ajakirjanduses. Rohkesti on peetud loenguid õpetajaile Tallinnas ja teistes linnades, õpetajate suvikursustel Tallinnas, pioneerijuhtidele kursustel ja ELKNÜ lektooriumis.

Metoodiline sektor on kaasa aidanud reas üritustes, nagu Gribojedovi 150. sünnipäeva vabariiklik aktus, õpilaste isetegevuse olümpiaad, õpetajate I vabariiklik kongress augustis 1945, instrueerimiskursused pedagoogika lektoreile jne.

Rohkesti tähelepanu on sektor pööranud õppevahendite küsimusele. on laialdaselt propageeritud õppevahendite isevalmistamise mõtet. Metoodilises sektoris on välja töötatud 25 mudelit, mille järgi valmistati aasta jooksul õppevahendeid koolidele. Need mudelid on: tehnilised kaalud, vihid, sirkel, loodlaud, ranits, liikuv aabits, geomeetria lised kehad jne. Peale selle on välja töötatud 20 muud mudelit, et edendada õppevahendite valmistamist lihtsate vahenditega õpetajate endi poolt. Tegelikult on niisuguseid õppevahendeid valmistatud Tartus (pedag. kabineti juhatusel). On koostatud koolidele vajalike kemikaalide ja teiste õppevahendite nimestikud tellimiseks Leningradi õppevahendite keskusest.

1945. a. jooksul on metoodilises sektoris antud üle 300 konsultatsiooni õpetajaile ja teistele haridusalal töötajaile, on osa võetud nõupidamistest ja püütud meie pedagoogikase elu kõigil aladel kaasa aidata. Tööd on takistanud oluliselt töötajate vähesus sektoris, kuna sektor koosneb seni ainult kahest töötajast - juhatajast ja ühest inspektorist. Praegu on sektoris käsil peale jooksva töö õpikute väljaandmise alal õppekavade seletuskirjade korraldamine ja materjalide ettevalmistamine eksamiteks.

Joh. Käis, A. Aret

Nõukogude Õpetaja nr. 14, 5. apr. 1946.